

მიგრაციის საპროტექცია
სამთავრობო კომისია

ევროკავშირი
საქართველოსთვის

The European Union For Georgia

ქართული სამუშაო ძალის მიგრაციის პოტენციალის კვლევა

ანა დიაკონიძე
თბილისი,
16.11.2018 წ.

ცირკულარული მიგრაცია საქართველოდან - კვლევის წინაპირობები

- საქართველოსა და ევროკავშირს შორის თანამშრომლობის მნიშვნელოვანი კომპონენტი:
  - “პარტნიორობა მობილობისათვის” – 2009წ.
  - “ასოციაციის ხელშეკრულება” – 2014წ.
- პილოტური პროექტები გერმანიაში, პოლონეთსა და ესტონეთში
- საერთაშორისო პარტნიორები: EU, GIZ, IOM
- საქართველოს 2016-2020წწ. მიგრაციის სტრატეგია

კვლევის დიზაინი

მიზანი:

ქართული სამუშაო ძალის ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში ცირკულარული მიგრაციის პოტენციალის შესწავლა.

ამოცანები:

- ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში სამუშაო ძალაზე არსებული მოთხოვნის ანალიზი
- ქართული სამუშაო ძალის მახასიათებლების ანალიზი
- ცირკულარული მიგრაციისათვის ხელსაყრელი ქვეყნების/სფეროების იდენტიფიცირება

კვლევის მეთოდოლოგია

სამაგიდო კვლევა:

- ევროკავშირის ქვეყნების ანალიზი
  - ევროკომისიის, ევროსტატის, ევროპის პროფესიული განათლების განვითარების ცენტრის და სხვა ანგარიშები
  - ეროვნული დასაქმების სამსახურების, შრომის და დასაქმების სამინისტროს, კვლევითი ცენტრების ა.შ. მონაცემები
- ქართული სამუშაო ძალის ანალიზი
  - სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მონაცემები, შრომის ბაზრის კვლევები.

ძირითადი მიგნებები

სამუშაო ძალაზე მოთხოვნა ევროკავშირის
ქვეყნებში

სამუშაო ძალის დეფიციტი ევროკავშირში

ძირითადი გამომწვევები:

- ემიგრაცია
- დაბერება
- შეუსაბამობა მოთხოვნასა და მიწოდებას შორის

შრომითი იმიგრაცია, როგორც საპასუხო
პოლიტიკა?

შრომითი იმიგრაციის რეგულირება ევროკავშირში

ინსტრუმენტები

- შრომის ბაზრის ტესტი
- კვოტირება
(პორტუგალია, ავსტრია, იტალია, უნგრეთი, რუმინეთი, ხორვატია და საბერძნეთი)
- ქულებზე დაფუძნებული შეფასების სისტემები
(ავსტრია, ჰოლანდია, ბადენ-ვუტემბერგის მიწა (გერმანია))

“დეფიციტური პროფესიების” სიის წარმოება

სიის მქონე (16)	სიის არმქონე (11)
<ul style="list-style-type: none"> - ავსტრია - ბელგია - ბულგარეთი - გერმანია - დანია - ესპანეთი - ირლანდია - იტალია - ლიეტუვა - საფრანგეთი - სლოვაკეთი - სლოვენია - უნგრეთი - ფინეთი - შვედეთი - ხორვატია	<ul style="list-style-type: none"> - ესტონეთი - კვიპროსი - ლატვია - ლუქსემბურგი - მალტა - პოლონეთი - პორტუგალია - რუმინეთი - საბერძნეთი - ჩეხეთი - ჰოლანდია

სამუშაო ძალაზე მოთხოვნა სიის მწარმოებელ ქვეყნებში

ქვეყანა	სამუშაო ძალაზე მოთხოვნა
1. ავსტრია	2 + ICT სპეციალისტები
2. ბელგია	2, 3
3. ბულგარეთი	მხოლოდ 3 (ICT, ინჟინრები)
4. გერმანია	2, 3
5. დანია	2, 3
6. ესპანეთი	2
7. ირლანდია	მხოლოდ 3
8. იტალია	2
9. ლიეტუვა	2 + ICT სპეციალისტები
10. საფრანგეთი	2, 3
11. სლოვაკეთი	2 + ICT სპეციალისტები
12. სლოვენია	2

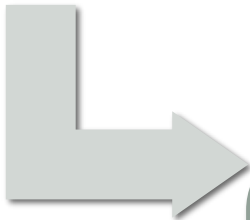

სამუშაო ძალაზე მოთხოვნა სიის არმქონე ქვეყნებში

ქვეყანა	სამუშაო ძალაზე მოთხოვნა
1. ესტონეთი	ძირითადად 3
2. კვიპროსი	ძირითადად 3
3. ლატვია	ძირითადად 3
4. ლუქსემბურგი	3
5. მალტა	2, 3
6. პოლონეთი	2, 3
7. პორტუგალია	ძირითადად 3
8. რუმინეთი	2, 3
9. საბერძნეთი	ძირითადად 3
10. ჩეხეთი	ძირითადად 3 (ICT)
11. ჰოლანდია	მხოლოდ 3 (“ცოდნის მუშაკები”)

მიგრაციისთვის აუცილებელი პროცედურები

სამუშაოზე მიღება:
დამსაქმებლისა და
აპლიკანტის შეთანხმება
შრომის ბაზრის ტესტი

აპლიკანტის განცხადება:
შრომის უფლება, ბინადრობის
ნებართვა (ან ერთიანი ნებართვა)
(სამუშაო) ვიზა

გამარტივებული პროცედურები

ესტონეთი, ლატვია, პოლონეთი -

ნ თვემდე მუშაობა შესაძლებელია შრომის
ნებართვის გარეშე (საჭიროა ვიზა);

ჰოლანდია - ე.წ. “ცოდნის მუშაკებს” შრომის
ნებართვა არ ჭირდებათ

ფინეთი - ფინეთთან უვიზო მიმოსვლის მქონე
ქვეყნების მოქალაქეს მუშაობა შეუძლია ნებართვის
გარეშე (არაუმეტეს 90 დღე 12 თვის განმავლობაში)

შეჯამება

ყველაზე მოთხოვნილი სპეციალობები ევროკავშირში:

- საინფორმაციო საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების სპეციალისტები
- ინჟინრები
- ტექნოლოგები
- ტექნიკოსები/მექანიკოსების/მემონტაჟეები
- სასტუმრო/რესტორნების ქსელის დამხმარე სპეციალისტები
- ჯანდაცვის სფეროს სპეციალისტები
- ხელოსნები
- ტრანსპორტის დარგის სპეციალისტები
- ფიზიკური მუშები

მოთხოვნა ქვეყნების მიხედვით

მოთხოვნა კვალიფიციურ მუშაკებზე	მოთხოვნა კვალიფიციურ და მაღალკვალიფიციურ მუშაკებზე	მოთხოვნა მაღალკვალიფიციურ მუშაკებზე
ავსტრია სლოვენია სლოვაკეთი უნგრეთი ფინეთი ხორვატია იტალია ლიეტუვა	ბელგია საფრანგეთი გერმანია შვედეთი პოლონეთი მალტა რუმინეთი ესპანეთი	ირლანდია დანია ბულგარეთი ჰოლანდია ესტონეთი კვიპროსი ლატვია ლუქსემბურგი პორტუგალია საბერძნეთი ჩეხეთი

ქართული სამუშაო ძალის მასსიათებლები

შრომის ბაზარი საქართველოში

- სამუშაო ძალის რაოდენობა მცირდება
- კერძო სექტორი იზრდება, თუმცა ნელა
- სამუშაო ადგილები ძირითადად დაბალპროდუქტიულ სერვის სექტორში იქმნება

დასაქმებულთა განაწილება სექტორების მიხედვით

სექტორი	დასაქმებულთა წილი (%)
სოფლის, სატყეო და თევზის მეურნეობა	43%
საბითუმო და საცალო ვაჭრობა	10%
განათლება	9%
მრეწველობა	8%
მშენებლობა	5%
სახელმწიფო მმართველობა და თავდაცვა	5%

სტატისტიკის ეროვნული სამსახური, სამუშაო ძალის კვლევა, 2017

* წარმოდგენილია ყველაზე მსხვილი 6 სექტორი

დასაქმებულთა განაწილება დაკავებული პოზიციების მიხედვით

პოზიცია	დასაქმებულთა წილი (%)
სოფლის მეურნეობის და მეთევზეობის კვალიფიციური მუშაკები	43%
ინდივიდუალური მომსახურებისა და დაცვის სამსახურის მუშაკები	9.9%
სხვა სპეციალისტები განათლების სფეროში	5%
მრეწველობის, მშენებლობის და ტრანსპორტის არაკვალიფიციური მუშები	4.7%
დამხმარე პერსონალი	4.3%

სტატისტიკის ეროვნული სამსახური, სამუშაო ძალის კვლევა, 2017

* წარმოდგენილია ყველაზე მსხვილი 5 ჯგუფი

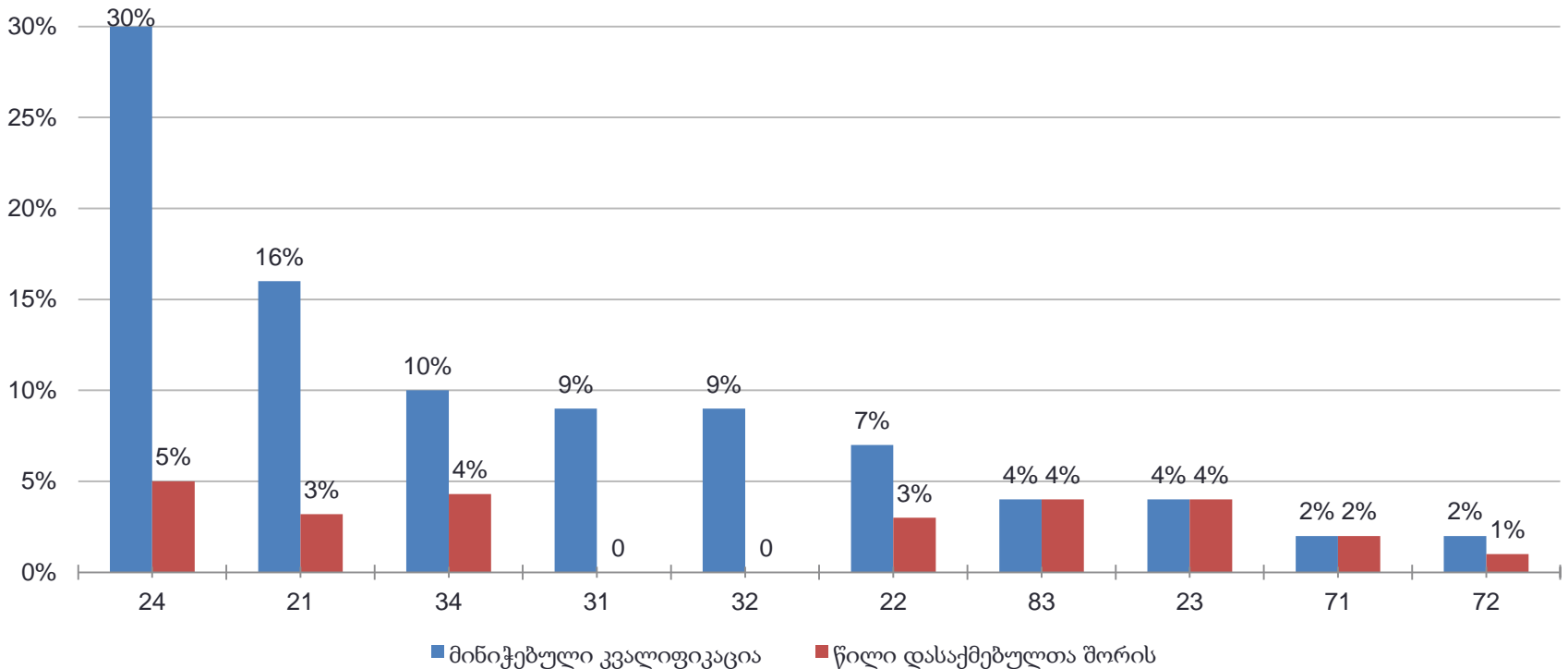
სამუშაო ძალის განაწილება მინიჭებული კვალიფიკაციის მიხედვით

კვალიფიკაცია	სამუშაო ძალის წილი (%)
სხვა სპეციალისტები განათლების სფეროში	30%
ფიზ.მათემატიკის და საინჟინრო სპეციალობების სპეციალისტები	16%
დამხმარე პერსონალი	10%
ფიზიკური და ტექნიკური მეცნ. სპეციალისტები	9%
სიცოცხლის შემსწავლელი მეცნ. და ჯანდაცვის დამხმარე სპეციალისტები	9%
სიცოცხლის შემსწავლელი მეცნ. და ჯანდაცვის სპეციალისტები	7%
მძღოლები/ოპერატორები	4%

სტატისტიკის ეროვნული სამსახური, შინამეურნეობების კვლევა, 2016

* წარმოდგენილია ყველაზე მსხვილი 7 ჯგუფი

შეუსაბამობა მოთხოვნა/მიწოდებას შორის

24 - სხვა სპეციალისტ-პროფესიონალები განათლების სფეროში, 21 - ფიზიკის, მათემატიკის და საინჟინრო სპეციალობების სპეციალისტები, 34 - დამხმარე პერსონალი, 31 - ფიზიკური და ტექნიკური მეცნიერებების სპეციალისტები, 32 - სიცოცხლის შემსწავლელი მეცნიერებებისა და ჯანდაცვის სფეროს დამხმარე სპეციალისტები, 22 - სიცოცხლის შემსწავლელი მეცნიერებებისა და ჯანდაცვის სფეროს სპეციალისტები, 83 - მძღოლები და მოძრავი ტექნიკური საშუალებების ოპერატორები, 23 - სპეციალისტები განათლების სფეროში, 71 - ხელოსნები და მონათესავე პროფესიის სპეციალისტები, 72 - ლითონგადამამუშავებლები და მანქანათმშენებლები

ევროკავშირში მოთხოვნილი სპეციალობების წარმომადგენლები საქართველოში

სპეციალობა	ფორმალური კვალიფიკაციის მქონეთა რაოდენობა	სამუშაო ადგილების რაოდენობა	დიპლომიანთა თანაფარდობა სამუშაო ადგილებთან
ინჟინრები	368 007	50 440	7.2
ტექნიკოსები/მექანიკოსები	218 076	76 669	2.8
ხელოსნები	88 840	113 295	0.7
სასტუმრო/რესტორნები	36 863	129 481	0.2
ICT	57 363	34 357	1.6
სატვირთო მანქანის მძღოლები	56 375	78 353	0.7

შეჯამება

- საქართველოში დაბალია კვალიფიციური სამუშაო ძალის წილი (განსაკუთრებით ტექნიკურ დარგებში)
- სამუშაო ძალის უმეტესობას კვალიფიკაცია მიღებული აქვს სოციალურ მეცნიერებებში
- **STEM** სფეროში დასაქმებულთა უმეტესობა 60 წელზე მეტი ასაკისაა

ქართული სამუშაო ძალის მიგრაციის პოტენციალის შეფასება

მიგრაციის პოტენციალის შეფასება სპეციალობების მიხედვით

სპეციალობა	კომენტარი	მიგრაციის პოტენციალი
ICT	რაოდენობრივი და თვისებრივი მახასიათებლების მიხ. სამუშაო ძალა ლიმიტირებულია	საშუალო
ინჟინრები	რაოდენობრივად დიდი ჯგუფია, თუმცა რეკვალიფიკაცია პრობლემურია	საშუალო
ტექნოლოგები	დეფიციტური დარგი	დაბალი
ტექნიკოსები/მექანიკოსები	იგივე რაც ინჟინრების შემთხვევაში	საშუალო

მიგრაციის პოტენციალის შეფასება სპეციალობების მიხედვით

სპეციალობა	კომენტარი	მიგრაციის პოტენციალი
სასტუმრო/რესტორნების დარგის სპეციალისტები	სამუშაო ძალის ძალიან მაღალი წილი. რეკვალიფიკაცია შედარებით მარტივია	მაღალი
ჯანდაცვის სფერო	დეფიციტური დარგი	დაბალი
ხელოსნები	სამუშაო ძალის ძალიან მაღალი წილი. რეკვალიფიკაცია შედარებით მარტივია	მაღალი
ტრანსპორტის დარგის სპეციალისტები	სამუშაო ძალის ძალიან მაღალი წილი. რეკვალიფიკაცია შედარებით მარტივია	მაღალი
ფიზიკური მუშები		

პრიორიტეტული ქვეყნები

ცირკულარული მიგრაციისთვის ყველაზე პრიორიტეტული ქვეყნები:

- ავსტრია
- გერმანია
- ბელგია
- იტალია
- სლოვაკეთი
- სლოვენია
- უნგრეთი
- ფინეთი
- შვედეთი
- ხორვატია
- მალტა
- პოლონეთი

რეკომენდაციები

სამუშაო ძალაზე არსებული მოთხოვნის რეგულარული მონიტორინგი

- ევროკავშირის წევრი ქვეყნების (და არამარტო) დონეზე უფრო სიღრმისეული კვლევის აუცილებლობა
- სამაგიდე კვლევის ჩატარება რეგულარულად
- სამაგიდე კვლევას უნდა მოსდევდეს კონტაქტი სამიზნე ქვეყნის დასაქმების სამსახურთან

ქართული სამუშაო ძალის ანალიზი და კვალიფიკაციის გაუმჯობესება

- ცირკულარული მიგრაციის მაღალი პოტენციალის მქონე სპეციალისტების სიდრმისეული შესწავლა
- პოტენციური მიგრანტების ჯგუფის განსაზღვრა და ტრენინგი
- პრიორიტეტის მინიჭება სოციალურად დაუცველთათვის
- არაფორმალური და წინმსწრები განათლების აღიარების პროცედურის დახვეწა
- ენობრივი ბარიერის გათვალისწინება

კერძო სექტორის ჩართულობა

კერძო სექტორი სასურველია ჩართოს:

- ცირკულარული მიგრაციის პოტენციური სფეროების იდენტიფიცირებაში
- დაბრუნებული მიგრანტების დასაქმებაში

მიგრანტთა სოციალური უსაფრთხოება

- ცირკულარული მიგრანტების სოციალური უფლებები დაცული უნდა იყოს ქვეყნის ფარგლებს გარეთ
- ქვეყნის ფარგლებს გარეთ მუშაობამ არ უნდა დააზიანოს მიგრანტის ჩართულობა სოციალური უსაფრთხოების ეროვნულ სქემებში

გმადლობთ ყურადღებისთვის!